GULDGÅSEN udgives af Lokalhistorisk Forening for Vordingborg sponsoreret af Vordingborg Bank.

Tryk Steen Olsen, Mern.

Ansvarshavende redaktør: Povl Erik Thomsen, 20 64 73 93, povlerik@hotmail.com

B

Lokalhistorisk Forening for Vordingborg

Foreningen har til formål at vække og nære interesse for egnens historie, og at støtte indsamling og registrering af lokalhistorisk materiale.

Guldgåsen udkommer fire gange om året. Bladet udsendes til medlemmer og fremlægges på biblioteker og lignende steder.

Bestyrelse:

Jes Jensen(formand)	40776447
Niels P. Christensen (kass.)	55375825
Viggo Zuschlag (sekr.)	55371428
Grethe Langesøe Wich (slægtsforskn.)	55374120
Povl Erik Thomsen (red.)	20647393
Brian Devantier (suppl.)	55373886
Poul Nielsen (suppl.)	55375650

Foreningens adresse:
Lokalhistorisk Forening for Vordingborg, Ørredbakken 5, 4760 Vordingborg,
e-mail: jes@nyraad.net

Vordingborg Lokalhistoriske Arkiv

Lokalarkivet og Arkivleder: Else Gade Gyldenkærne tlf: 55363817,
e-mail: lokalarkivet@vordingborg.dk

Lokalarkivet har til huse i Kulturarkaden på Sydhavnen i Vordingborg.
Åbningstider: Tirsdag 10 – 16 ellers efter aftale med arkivaren.
I arkivets læserum og lokalsamling er der åbent i bibliotekets almindelige åbningstid.

Guldgåsen

nr. 4, 23. årg.
december 2011

Lokalhistorisk Forening for Vordingborg

"SOM EN LILLE PIGE SÅ DET"
Af Annie Buus

P.A. HEIBERG
REVOLUTIONÆR OG LANDFLYGTIG

”Som en lille pige så det”

Vordingborg under besættelsen

Af Annie Buus

Annie Buus, som nu bor i Højbjerg ved Århus, blev født 1933 som datter af forvalter på Imprægneringsanstalten i Masnedsund, Hans Emil Arthur Jensen, og hustru, Laura Kristine f. Petersen. Annie Buus har venligst sendt dele af sine barndomserindringer til Guldgåsen, som her bringer dem i uddrag:

Årene 1940-45 - skolestart

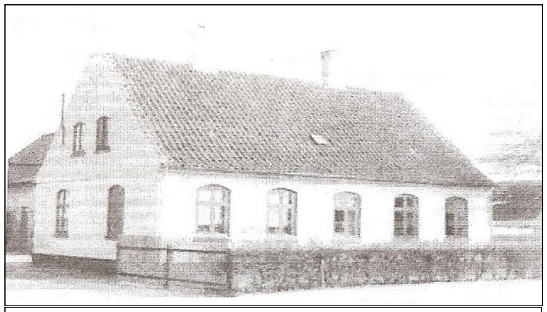

Annie Buus’ barndomshjem, Færgegårdsvej 85

Jeg startede på Masnedsund Skole mandag den 1. april 1940. Det var alt sammen meget spændende, også fordi jeg fandt mange legekammerater.
Hidtil havde jeg ikke måttet gå længere væk end til Ruhmlers, men nu viste det sig, at der var 2-3 af de nye legekammerater, der boede mellem os og skolen, og derfor fik jeg lov til at lege med dem - enten hos os eller hos dem. Den ene piges far var købmand i Volmersgade, og det var jo ikke så dårligt. Den andens far var bager i Smedegade - begge steder var der tit ”smagsprøver”.

I skolen fik vi en klasselærer, der hed fru Hellum. Hun underviste i dansk, og hendes mand havde vi til regning. Det var en hyggelig skole, der lå ud til Orevej. Bagved var skolegården og en gymnastiksal og bag den et stort, grønt område til fodbold og andet boldspil.

Historiens første faldskærmsangreb

Efter godt en uge i skolen vågnede jeg en morgen ved 5-tiden ved en mærkelig larm. Først lidt fjern, så voldsommere, før den igen fortonede sig i det fjerne.

Billeder fra Arkivernes Dag
den 12. november 2011
på Kulturarkaden i Vordingborg

Bøger og kort til salg

Folk sludrer over en kop kaffe

Morsomme billeder fra det gamle Vordingborg

Mange besøgte ”biografen”

Foredrag ved Knud Jensen udsat
Vi annoncerede i septembernummeret af Guldgåsen, at Knud Jensen fra Tøjeksperten ville holde foreningens efterårsforedrag.
Knud Jensen har imidlertid været ramt af såvel sygdom som uheld, og vi har derfor måttet udsætte hans foredrag til en senere lejlighed - muligvis til vores generalforsamling i april 2012.

Lodtrækning
Lokalhistorisk Forening har afholdt lodtrækning om tre flasker rødvin mellem de personer, der i årets løb har tilmeldt nye medlemmer. Foreningen kan glæde sig over at have fået 17 ny medlemmer! - Alle, der har gjort en indsats, skal have en stor tak.
Lodtrækningen blev vundet af Brian Devantier, Jørgen Roedsvej 8. De tre flasker rødvin vil blive overrakt på foreningens generalforsamling i april 2012.

Hjælp til slægtsforskning
Grethe Langesøe Wich tilbyder hjælp til slægtsforskning. Hun vil være til rådighed efter aftale. Er du interesseret, skal du blot ringe til Grethe på telefon 55 37 41 20.

Gang i gaden – og i arkivet
Lørdag den 12. november var det atter engang Arkivernes Dag. I år havde det landsdækkende arrangement frit tema, og lokalarkivet i Vordingborg havde valgt at vise billeder og film under overskriften ”Gang i Gaden”. Og der kom sandelig også gang i arkivet: mindst 75 besøgende var forbi for at se udstillingen, bladre i billeder, se film og få en kop kaffe og en snak.
Som noget nyt havde vi salg af dubletter af postkort og forskellige tryksager sammen med de bøger, vi normalt har til salg i arkivet.

Billederne i udstillingen viste alle mulige former for gadeliv: optog, byfester, kongelige besøg, ulykker, handel, leg og en række forskellige begivenheder. - Vores film var sammensat af to sort-hvide dele uden lyd. Den ene fra 1911 viser bl.a. fastelavn, spejdere på Kirketorvet og cyklende cafe-gæster. Den anden fra 1935 viser Vordingborgdagen med fodboldkamp mellem skorstensfejere og bagere o.a.
Filmfremvisningen var så stor en succes, at vi vil overveje at lave en filmaften på et senere tidspunkt.

Af Else Gyldenkærne

Jeg var helt forvirret. Jeg løb ned i soveværelset, men mor og far var væk. Det samme var min søster, Esther, og hundene. Hvad skete der??? Da jeg kiggede ud ad et af vinduerne, så jeg, at der stod en hel del mennesker ude på gaden, flere i nattøj. Mor og far var der også, så jeg løb naturligvis derud. Nu opdagede jeg, at larmen kom fra nogle store, mørkegrå flyvemaskiner med et sort kors på siden. En masse soldater sprang ud af maskinerne med faldskærm, og der blev også kastet motorcykler ned. - De landede alle ovre på Masnedø.

”Hvide Italienere”

Alle disse faldskærmsjægere erobrede meget hurtigt Masnedøfortet, hvis mandskab bestod af 2 ubevæbnede marinesoldater, der blot havde til opgave at holde øje med det forlængst nedlagte forsvarsanlæg samt en flok kaglende høns af racen ”hvide italienere”, der forskrækket fløj op, da alle disse mærkelige soldater arriverede.

Det fortaltes siden, at det netop var disse ”italienere”, som det tyske efterretningsvæsen havde rapporteret tilbage om, der var årsag til den dramatiske faldskærmslandsætning. Tyskerne havde forestillet sig, at det var italienske soldater og ikke høns, der bemandede fortet. - Det grinede man meget af midt i al alvoren.

Senere skulle det vise sig at være en af krigens skelsættende begivenheder. Angrebet på Masnedøfortet var nemlig historiens første faldskærmsangreb. Det var en generalprøve på de mere omfattende luftlandinger ved besættelsen af Holland og Belgien få måneder senere.
Disse ting erfarede jeg imidlertid først senere. Mere aktuelt den dag var det, at både Esther og jeg blev holdt hjemme fra skolen, og da vi mødte op næste dag, havde nogle tyske soldater beslaglagt vores gymnastiksal og delt skolegården i to dele.

Forsigtighedsforanstaltninger

Et par dage senere tog far til København og købte en ny radio, for nu skulle der høres engelske nyheder fra BBC. Far ville ikke købe radioen i Vordingborg, for det blev naturligvis omgående strengt forbudt at lytte til BBC, og tyskerne kunne jo finde på at spørge radioforhandlerne om, hvem der havde købt ny radio, og så kunne man få store problemer. Først på sommeren rejste vores unge pige. Hun skulle ind som sygeple-

jeelev på sygehuset. Herefter ville far kun have en ung pige, der kunne bo hjemme hos sig selv: det var ikke klogt at have flere øjne og ører i huset end nødvendigt. Vi vidste jo ikke, hvem hun talte med, og nu var tiderne pludselig blevet usikre.

Rationering

Der blev næsten omgående indført rationering. Al samhandel med udlandet stoppede jo, så nu var der kun de varer i landet, som firmaerne havde på lager, og ingen vidste, hvor længe de skulle række.

Rationeret blev tøj, sko, sukker, gryn, mel, smør, kød samt sæbe - ja, bogstaveligt talt alt. Varer som kaffe, te og kakao/chokolade kunne slet ikke skaffes. Det samme gjaldt benzin og olie.

Alt dette appellerede selvfølgelig til folks kreative evner.
Vognmænd, der nødvendigvis skulle bruge deres biler, fik ombygget deres motorer, så de kunne køre på gas. Gassen kom fra en gasgenerator (nærmest en kakkelovn), som lastbilerne fik påmonteret lige bag førerhuset. De fleste private valgte at lade deres biler opstalde.

Opfindsomhed

Syerskerne fik gode tider, nu skulle alt tøj syes om. Fars slidte jakkesæt blev vendt og syet om til en ny spadseredragt til mor, og en ensfarvet barnekjole blev f.eks. forlænget med noget ternet stof og fik ternet krave og knapper. Uldne trøjer blev trevlet op og strikket om til nye. I øvrigt arvede vi børn pludselig tøj fra alle familiens venner og bekendte.

Forskelligt

Bogpræsentation for foreningens medlemmer
Det drejer sig om Allan Huglstads nye bog,
”Mange skurke, få helte - og alle de andre. Historier om Vordingborg og Sydsjælland 1939-1949”.

Da foreningen har støttet udgivelsen af ovenstående bog af Allan Huglstad, er det aftalt med forfatteren , at bogen kan købes af foreningens medlemmer til en favørpris af 250,00 kr. inkl. moms ved en lille præsentation af bogen og fremvisning af billeder lørdag den 17. december 2011 fra kl. 11.00 til kl. 13.30 på Vordingborg Bibliotek, Sydhavnsvej 6, 4760 Vordingborg.
Foreningens medlemmer kan efterfølgende købe bogen ved henvendelse til lokalarkivet eller til formanden Jes Jensen, Ørredbakken 5, 4760 Vordingborg, tlf. 4077 6447.

Ny bog om Vordingborg under besættelsen
I det nye år vil der blive mulighed for at høre Allan Huglstad fortælle om sin bog, ”Mange skurke, få helte – og alle de andre. Historier om Vordingborg og Sydsjælland 1939-1949”.
Allan Huglstad er student fra Vordingborg tilbage i 1966. Han har gjort tjeneste ved Vordingborg Kaserne i flere omgange. Han blev kompagnichef i Vordingborg i 1989 og pensioneret som major i 2007; siden 2008 har han boet med sin familie i Vordingborg.

”Mange skurke, få helte – og alle de andre” handler om modstandsbevægelsen, lokalpolitik, dansk-tysk samarbejde, dansk politi, kommunister, nazister, frivillig tysk krigsdeltagelse, værnemageri, flygtninge, retsopgør, krigsbørn og meget mere.
Bogen beskriver bl.a. modstandsbevægelsen - herunder illegale blade, sabotage, efterretningsvirksomhed og våbenmodtagelser. Endvidere omhandler bogen 5. Regiments og Luftmarinestation Avnøs historie samt værnemagten, tysk politi, herunder problematikken vedr. sprængningen af Storstrømsbroen og planerne om og udførelsen af Vordingborgs befæstning i slutningen af besættelsen.

Allan Huglstad har tidligere skrevet bøger fra samme periode om Møn: ”Men her skete jo intet” fra 1993, ”Møn i billeder - 1939-1945” fra 1995 og om Næstved: ”Kiv og krig” fra 2000.

Revolution i Frankrig - revolutionære tanker i Danmark

Peter Andreas Heiberg blev født i Vordingborg den 16. november 1758 og døde i Paris den 30. april 1841. Hans far, Ludvig Heiberg, var rektor på Vordingborg Latinskole. Drengen var blot 2 år gammel, da hans far døde. Hans mor flyttede derpå med sine børn hjem til sin far i Vemmetofte.
Heiberg blev forfatter og filolog. Han var ca. 30 år, da Den Franske Revolution brød ud, og han blev en meget samfundskritisk ung mand, som på grund af sine provokerende og satiriske udgivelser ofte kom på kant med tidens myndigheder og øvrighed. Læser man det lille sortiment Heiberg-vers, som er gengivet på forrige side, forstår man hvorfor. - Og her finder man også forklaringen på, at forfatteren døde i Paris!

Frederik 6. havde ophævet censuren, men på trods heraf havde Heiberg allerede fået flere bøder og var under anklage. Da kongen så genindførte censuren i Danmark, blev Heiberg af myndighederne dømt for at forhåne og opfordre til had mod landets regering. Dommen for denne forbrydelse lød på livsvarig landsforvisning. Juleaften 1799 fik han 24 timer til at forlade landet for altid.
Således - som følge af sin revolutionære og krast satiriske digtning - mistede Heiberg sit fædreland, sin hustru og sit barn (den senere så berømte digter og litteraturkritiker, Johan Ludvig Heiberg).

I Paris fik Heiberg arbejde i Napoleons udenrigsministerium; han var en veluddannet mand, der kunne få godt arbejde alle vegne. Han blev dog efterhånden meget utilfreds med udviklingen i Frankrig, hvor Napoleon som kejser tiltog sig samme magt som tidligere enevældige konger, netop hvad Heiberg altid havde kæmpet imod derhjemme i Danmark.
På sine gamle dage blev han mere og mere svagtsynet, til sidst næsten blind. Han fik stillet en benådning i udsigt hjemmefra, men afslog da han selv skulle ansøge herom. - Peter Andreas Heiberg døde i Paris 30. april 1841 og blev begravet på kirkegården Montmartre.

Hans gravsten førtes i 1901 tilbage til Danmark og står nu på Vor Frue Kirkegård i Vordingborg. Den franske tekst lyder i oversættelse: *"Danske eller norske Vandrer, som besøger dette fremmede Sted, dvæl et Øieblik ved Din Landsmands Grav. Her hviler Peter Andreas Heiberg, født i Vordingborg den 16. November 1758, død i Paris den 30. April 1841. Hans Skiæbne er Dig bekiendt".*

(Billederne er fra google)

Til gengæld fik jeg til min 7-års fødselsdag en ny, blå cykel. Jeg var ikke til at skyde igennem. Nu kunne jeg komme rundt i hele Masnedsund; til Vordingborg måtte jeg dog stadig ikke køre alene. Ved denne lejlighed hamstrede min far både dæk og slanger til vore cykler, som vi derfor kunne bruge under hele krigen.

BBC

De tyske soldater generede naturligvis ikke os børn, men vi mærkede alligevel besættelsen i det daglige. Ringede det på døren om aftenen, var det nu altid far, der lukkede op, og vi måtte heller ikke i skolen snakke om dét, der blev talt om derhjemme, og om, at vi hørte nyhederne fra BBC, hvilket foregik med ørerne helt henne ved højtaleren, så det ikke kunne høres udenfor, hvis nogen skulle lytte. De voksne var generelt meget forsigtige og nervøse.

Strenge vintre

Vinteren 41/42 (i øvrigt også 42/43) var ekstrem kold og med masser af sne. Det frøs i lange perioder ned til 25-30 grader. Alle farvande frøs til, selv Storebælt. Det var meget hårdt for ænder og svaner. I havnen var der et lille isfrit område, hvor slagteriet udledte spildevand, men der var ikke plads nok, så fuglene søgte op på land, og vi fodrede dem så godt, vi kunne.

Dobbeltspil

Det første år af besættelsen var ret fredeligt. Tyskerne gav tit koncert om eftermiddagen på Slotstorvet. De spillede jo virkelig fint, og folk kunne godt lide at høre musikken, men man ville jo ikke vise det. Derfor samledes man i de omliggende forretninger og lyttede. Tyskerne skulle ikke tro, at nogen var interesserede.

Krigen rykker tættere på.

I 1942/43 var der efterhånden mangel på mange ting, så folk gjorde alt for at være selvforsynende. Køkkenhaver blev udnyttet til det yderste, og kaniner, høns, gæs og ænder var populære som aldrig før. Vi lavede en lille fold i vores hestestald, hvor vi holdt en gris, som vi fodrede med vores køkkenaffald. Det var godt nok forbudt, og derfor foregik det i det skjulte - ligesom så meget andet.
Der var efterhånden vokset en modstandsbevægelse frem, som generede tyskerne så meget som muligt med bl.a. jernbanesabotage. Jeg husker en

dag, hvor jeg var på vej hjem på min cykel. Pludselig hørte jeg et brag, og et stort stykke af en jernbaneskinne faldt ned lige foran mig. Skinnerne på dæmningen ved Masnedsundbroen var blevet sprængt i luften.

Vognmand Petersen, der kørte for tyskerne, og som havde garager lige bag skolen, fik også sprængt bygningerne inklusive bilerne i luften. Det blev efterhånden tyskerne for meget, så der blev indført udgangsforbud fra kl. 20 - kl. 7, - men det var jo blot et spørgsmål om ikke at blive opdaget!

”Frit Danmark” - ”Information”

I Danmark opstod en undergrundsavis, ”Frit Danmark”, som cirkulerede til udvalgte ”abonnenter”. Jeg havde den altid med til min regnelærer i mit regnehæfte, når far havde læst den. Tyskerne visiterede ikke børn på 8-9 år! Denne lille avis blev efter krigen til dagbladet ”Information”, og den røde prik over i’et er symbol på en bloddråbe - det er der vist ikke mange, der ved i dag.

Eksemplar af bladet ”Frit Danmark”

Beskyttelsesrum

Allerede i begyndelsen af besættelsen havde far indrettet et beskyttelsesrum af telefonmaster, der var skåret i en halv meters længde og derefter stablet fra gulv til loft. Her opbevaredes en del konserves. Kommunen indrettede også beskyttelsesrum. Disse kan stadig ses rundt om i byen.

Tæt på katastrofen

I maj 42 måtte en anskudt engelsk flyver kaste hele sin bombelast i nærheden af Vintersbølle tæt ved børnesanatoriet: Heldigvis blev bygningerne ikke direkte ramt, og ingen kom til skade, men det var lidt af en forskrækkelse.
Tyskerne havde sat en luftværnskanon op på Storstrømsbroen, men de engelske piloter drillede dem ved at flyve under broen.

Peter Andreas Heiberg

Af PET

”Ordener hænger man paa Idioter
Stjerner og Baand man kun Adelen gier;
Dog har man hjerne,
kan man jo gjærne
undvære Orden og Stjærne.”

”Stormanden svirer, og glemmer den Arme,
kan ham med kold Ligegyldighed see.”

”For ret os paa Jorden at fryde,
vi skabtes til Frihed af Gud;
fornuftige Love vi lyde,
men ingens vilkaarlige Bud.”

”Glæden boer hos Viin og Piiger,
Notabene, meget tit;
uden Penge Verden siger,
Notabene, saare lidt;
disse tre min Glæde gjør,
Notabene, til jeg døer!”

”Naturen os dannede lige,
og Adel er ikkun en Lyd.”

Peter Andreas Heiberg

Heibergs grav på Montmartre

I de følgende dage hentede man alle de piger, der havde ”rendt med tyskere” - ”tyskertøserne”. De blev hevet ud på vejen, tøjet blev revet af dem, så meget som anstændigheden nu tillod, de blev klippet skaldede og sat op på ladet af åbne lastvogne, som kørte dem rundt i byen.

Det anslås, at der var omkring 50.000 tyskerpiger

De mænd, der havde samarbejdet med tyskerne fik samme tur. Det kunne jeg nu ikke lide. Vi vidste jo alle sammen, hvem der havde ”rendt med tyskere”, og hvem der var ”gullaschbaroner”. Så jeg følte, denne behandling var unødvendig, men det samme skete over hele landet.

Man må også sige, at der blev påfaldende mange ”frihedskæmpere” i de sidste dage, før besættelsen ophørte. Folk rystede på hovedet af disse ”frihedskæmpere”, og de forskellige modstandsgrupper kendte jo naturligvis deres folk.

(Forsidebillederne samt billederne i artiklen, dog ikke Færgegårdsvej 85, er fra Google)

Da krigen blev alvor.

I 1943 tog sabotagerne voldsomt til. Der blev nu kastet våben, ammunition og sprængstof ned med faldskærm om natten. Det blev over radioen fra England meddelt (naturligvis i kode), hvor nedkastningerne ville finde sted. De forskellige modstandsgrupper skulle derfor altid lytte med og derefter afgøre, om det var deres gruppe, der skulle i aktion om natten. Alene modstandsgruppen i Sydsjælland fik over 18 tons våben m.m. de sidste 2 år af krigen.
Engang imellem gik det grueligt galt, når tyskerne overraskede modstandsfolkene. Faderen til en af pigerne i min klasse blev således arresteret en nat og efterfølgende sendt i koncentrationslejr i Tyskland få dage før, hendes søster skulle konfirmeres. Og en af vores lærere blev skudt, da han var på vej hjem fra skole.

Skydning i Algade

Først på sommeren skulle far til kiropraktor i Næstved, og jeg fik lov at rejse med ham. Da vi kom ned til stationen i Næstved og skulle hjem, blev det meddelt over højtalerne, at alle skulle forlade stationen, da der var lagt bomber ud. Så var der ikke andet at gøre end at begynde at gå hjem til Vordingborg. Vi var dog heldige at komme op at køre med en landmand et godt stykke af vejen. Da vi kom til Vordingborg, lå tyskerne og skød ned gennem Algade, og postmesterens datter blev ramt. Vi søgte tilflugt på æskefabrikken og ventede der, til faren var drevet over, så vi kunne komme hjem.

September 1943

Der var nu luftalarm næsten hver nat, tit også om dagen. Jeg husker, at vi en dag lige efter sommerferien i 1943 blev kaldt sammen i skolens aula. Rektor forklarede os, at regeringen var trådt tilbage, og at tyskerne havde taget over. Hæren og flåden var blevet afvæbnet. Grunden hertil var, at den danske regering ikke ville indføre dødsstraf for sabotage, således som tyskerne forlangte det. Vi børn blev sendt hjem og skulle ikke komme i skole mere den uge - det var en stille demonstration fra rektors side overfor tyskerne, der havde besat vores gymnastiksal samt det halve af skolegården.

Katastrofen

Den 12 september styrtede en engelsk bombeflyver ned i en lille gård nær Ørslev Kohave. Det var meget uhyggeligt. Gården blev oversprøjtet med benzin, så alt nedbrændte. Næsten hele familien på gården samt deres husdyr omkom ved branden. Vi børn skulle naturligvis af sted for at se

stedet (selvom vores forældre sagde, at vi ikke måtte). På gårdspladsen lå flyets besætning tildækkede på bårer, og i stalden lå de forkullede dyr, som om de sov. Uha, det var uhyggeligt.

Far sagde senere, at to af flyets besætningsmedlemmer havde nået at springe ud i faldskærm, men den ene brækkede benet og måtte indlægges på sygehuset, hvor tyskerne arresterede ham, mens den anden søgte op til Ørslev kirke, hvor nogle modstandsfolk fandt ham og fik ham hjulpet via Sverige tilbage til England.

To engelske flyvere nåede at springe ud

Vordingborg politi klarede skærene

Ugen efter opdagede jeg, at en masse telefonmaster på vores grund var blevet flyttet. Der, hvor de havde ligget, var der blevet gravet et stort hul. Dagen efter kom gårdejer Hoy fra "Masnedøgården" med et læs korn i sække! - Det viste sig, at der under sækkene gemte sig al Vordingborg Politis udstyr: pistoler, gasmasker, stålhjelme, papirer osv. Politistationen var simpelthen blevet tømt.
Man havde nemlig fået et tip fra København om, at tyskerne ville internere politiet den følgende dag. Og ganske rigtigt. Næste dag, det var den 19. september, troppede tyskerne op på stationen. Denne var imidlertid ganske tom. Tyskerne fandt heller ingen betjente, de var alle gået "under jorden".
I Vordingborg blev derfor ingen politibetjente taget, men i resten af landet blev 1700 betjente arresteret og sendt i koncentrationslejre.

"Det er dog mennesker"

En dag sidst i april 1945, da jeg løb nede på havnen og legede, kom der fire meget store skibe ind i havnen. Jeg havde aldrig set så store skibe før. Desuden var de dækket med trådnet! Det kunne jeg ikke begribe, så

jeg løb hjem til far, der imidlertid ikke var hjemme. Han var kørt op på stationen i et ærinde. Da han kom hjem, var han dybt rystet. På stationen havde holdt et tog med sårede soldater, og de var bare blevet smidt op på lastvogne for at blive kørt til "Oringe".

Tyskerne havde kort tid i forvejen forlangt, at hospitalet blev tømt for patienter, da de skulle bruge det til sårede soldater fra østfronten. Jeg havde aldrig set min far sådan før. Han skyndte sig ud på kontoret, men sagde, idet han gik gennem køkkenet: "Det er dog mennesker"! Han blev på kontoret resten af den eftermiddag, og ingen af os forstyrrede ham. Han var dybt rystet.

Næste dag var en forfærdelig dag for mig. Jeg glemmer det aldrig, og jeg kan stadig drømme om det. Tyskerne begyndte at tømme skibene nede i havnen, og de skulle lige forbi vores vinduer for at komme op til "Oringe". Inde på fortovet gik SS-soldater i fine uniformer og uden en skramme med store schæferhunde, men midt på gaden humpede sårede soldater af sted på en eller to krykker eller støttende sig til hinanden.

Børn og gamle mænd

I løbet af de næste dage kom der ca. 5000 sårede soldater til Vordingborg. Det var et forfærdeligt syn, man kunne ikke andet end at have ondt af dem. Som de voksne sagde: "Det er jo bare børn og gamle mænd!"

Tyskerne havde ikke nogen form for medicin eller bedøvende midler til de sårede, og beboerne ved fiskerihavnen og lystbådehavnen kunne høre, hvorledes de stakkels soldater ovre på "Oringe" skreg og jamrede sig.

Befrielsen

Den 4. maj om aftenen, efter at vi havde hørt Tysklands kapitulation i radioen, var mors første ord til mig: "Du bli'r hjemme!" - Selvfølgelig gjorde jeg ikke det. Jeg styrtede ud af døren, tog min cykel og kørte op på torvet, hvor der var sort af mennesker. Alle løb omkring med danske flag, mens de sang i vilden sky. Mørklægningsgardinerne blev flået ned fra alle vinduer, så lyset strålede ud.